

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Південний регіональний центр
Національної академії правових наук України

ПРАВОВІ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ Міжнародної науково-практичної конференції

*15–16 травня 2015 року
м. Одеса*

У двох томах

Том 1

Одеса
«Юридична література»
2015

УДК 340(477)(063)
ББК 67(4Укр)я43
П685

Перший том матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Правові та інституційні механізми забезпечення сталого розвитку України» відображає результати філософських, політичних, соціологічних, загальнотеоретичних та історико-правових досліджень держави та права. Розглядаються актуальні проблеми міжнародного права, права Європейського Союзу і порівняльного правознавства, сучасного конституціоналізму, морської та митної політики держави. Приділено увагу питанням трудового, земельного, аграрного та екологічного права, права соціального забезпечення. Аналізуються проблеми застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у правовій сфері.

Видання буде корисним для наукових працівників, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів вищих юридичних навчальних закладів, а також юристів-практиків, які цікавляться особливостями правового розвитку сучасної України.

Відповідальний редактор *М. В. Афанасьєва*

Друкується за рішенням Вченої ради Національного університету «Одеська юридична академія» (*протокол № 6 від 14 квітня 2015 р.*)

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978–966–419–215–3 (у 2 т.)
ISBN 978–966–419–216–0 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія»,
2015
© Південний регіональний центр
Національної академії правових
наук, 2015

Якщо вищевказані дії не завдали шкоди споживачеві, громадянам, їхньому майну та навколишньому природному середовищу, орган, винний у порушенні правил сертифікації, сплачує до державного бюджету України подвійну вартість виконаних робіт на підставі рішення центрального органу виконавчої влади з питань технічного регулювання. При повторному аналогічному порушенні правил сертифікації орган з сертифікації продукції та випробувальна лабораторія (центр) позбавляється акредитації в державній системі сертифікації.

Якщо через порушення правил сертифікації, підприємством питного водопостачання завдані збитки споживачам (включаючи очікуваний і неoderжаний прибуток), їхньому майну, та шкода, заподіяна навколишньому природному середовищу неправомірними діями виконавця сертифікації, то дані збитки та шкода підлягають відшкодуванню за рахунок органу, що проводив обов'язкову сертифікацію, в порядку, встановленому чинним законодавством, і цей орган позбавляється акредитації в державній системі сертифікації.

НАКОНЕЧНИЙ А. Б.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри аграрного, земельного та екологічного права

ОСНОВНІ ВИМОГИ ЩОДО ЗАКОННОСТІ РІШЕНЬ ПРО ВИКУП ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК

Прийняття рішення уповноваженим органом про викуп земельних ділянок та інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені для суспільних потреб, є однією із початкових стадій процесу примусового відчуження земельних ділянок з мотивів суспільної необхідності. Зважаючи на всю складність та відповідальність зазначеного процесу, головним у якому є забезпечення балансу між приватною власністю та необхідністю в громадських (державних) об'єктах, однією із найголовніших гарантій є дотримання органами державної влади та місцевого самоврядування всіх вимог щодо законності їхніх дій та рішень.

З позиції юридичної сили та презумпції законності актів їхня дія пов'язана із цілим комплексом вимог, що висуваються до них. Зокрема, В. І. Новоселов, поділяє вимоги законності актів управління на дві самостійні групи: вимоги що пред'являються власне до правового акту (до форми та змісту) та вимоги, що пред'являються до процедури їх видання (Новоселов В. И. Законность актов органов управления / В. И. Новоселов // Юридическая литература 1968. — С. 32). Таким чином, вимоги законності актів органів місцевого самоврядування та

органів державної влади обумовлені їх формою, змістом та процедурою видання. Перш за все, для набрання чинності відповідного акту він повинен бути належної форми та містити повний недвозначний зміст. Проте, в чинному законодавстві відсутня вказівка щодо форми та змісту відповідного рішення про викуп земельної ділянки.

Загальні положення щодо форми рішень знаходимо в відповідних спеціальних законах (виходячи із переліку органів, що вповноважені приймати рішення про викуп земельних ділянок). Так, відповідно до ст. 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцева рада в межах своїх повноважень приймає нормативні та інші акти у формі рішень. Відповідно до ст. 6 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» голова місцевої державної адміністрації в межах своїх повноважень видає розпорядження. Ст. 49 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» визначено, що Кабінет Міністрів України видає обов'язкові для виконання акти — постанови і розпорядження. Акти Кабінету Міністрів України з організаційно-розпорядчих та інших поточних питань видаються у формі розпоряджень Кабінету Міністрів України. Прикладом такого розпорядження може бути Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 березня 2011 р. № 195-р «Про викуп земельних ділянок з мотиву суспільної необхідності», відповідно до якого зобов'язано Львівську облдержадміністрацію викупити до 1 квітня 2011 р. з мотиву суспільної необхідності земельні ділянки згідно з додатком, які відводяться для будівництва під'їзних доріг, дорожньої розв'язки та об'єктів інженерної інфраструктури, необхідних для будівництва стадіону на вул. Стрийській-Кільцевій дорозі у м. Львові, відповідно до проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок (Про викуп земельних ділянок з мотиву суспільної необхідності; Розпорядження КМУ від 17.03.11 № 195-р // Урядовий кур'єр від 19.03.2011, — № 50).

В той же час зміст рішення органу місцевого самоврядування чи органу виконавчої влади про викуп (примусове відчуження) земельних ділянок важливий з точки зору правозастосовчої техніки. Закон України «Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності» не зазначає окремі елементи такого рішення. Тим не менш, таку інформацію за аналогією можна визначити виходячи із змісту письмового повідомлення, що надсилається власнику (власникам) земельної ділянки (ч. 4 ст. 10. Закону) (Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності: Закон України від 17 листопада 2009 року // Відомості Верховної Ради України. — 2010. — № 1. — Ст.2.). Окрім загальних вимог до таких рішень, воно повинне містити такі дані: мету та підставу викупу, місце

розташування об'єкта, під розміщення якого здійснюється викуп земельної ділянки; об'єкти викупу, їх місцезнаходження, площу, кадастровий номер (за наявності), категорію земель; власників відповідних земельних ділянок; умов викупу (викупна ціна, строк викупу, джерело фінансування витрат, пов'язаних з викупом), а також відомостей про земельну ділянку, інші об'єкти нерухомого майна, що можуть бути надані замість викуплених; визначення відповідальних осіб (структурні підрозділи) за: інформування власників земельних ділянок; публікацію рішення (з визначенням ЗМІ в якому здійснюватиметься таке оприлюднення); проведення переговорів з власниками земельних ділянок; здійсненням контролю за виконанням рішення.

Прикладом вдалого рішення може слугувати Рішення Чернігівської міської ради від 25 квітня 2014 року «Про викуп земельних ділянок для суспільних потреб», прийняте у зв'язку з необхідністю вжиття невідкладних та дієвих заходів щодо своєчасного та належного поховання померлих, суспільною потребою з розширення території міського кладовища «Яцево» (Рішення Чернігівської міської ради від 25.04.2014 року). Дане рішення містить всі необхідні дані, що робить їх повними та виключає можливість будь-якого двозначного трактування. В той же час, значні зауваження до Розпорядження голови Олевської районної державної адміністрації Житомирської області від 07.10.2013 № 203 «Про викуп або примусове відчуження земельних ділянок, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності з метою подальшого надання цих земельних ділянок у постійне користування державному підприємству «Національна енергетична компанія «Укренерго» із зміною їх цільового призначення для розміщення, будівництва, експлуатації та обслуговування повітряної лінії електропередачі напругою 750 кВ Рівненська АЕС –Київська». Зазначене Розпорядження не містить жодної інформації підстави викупу земельних ділянок, даних власників, кадастрові номери земельних ділянок, викупну ціну, дії щодо опублікування розпорядження та іншу інформацію (Розпорядження голови Олевської районної державної адміністрації Житомирської області від 07.10.2013 № 203). Як свідчать дані аналізу, дедалі частіше в Україні відповідні органи приймають рішення про викуп земельних ділянок з порушенням основних вимог законодавства.